

MONGOLIA

Informacje ogólne

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza Mongolii

Powierzchnia:	1 564 116 km ²	
Ludność:	3,4 mln	
Stolica:	Ułan Bator	
Ustrój polityczny:	republika prezydencko-parlamentarna	
Waluta:	tugrik	
Głowa państwa (prezydent):		Ukhnaagiin Khurelsukh
Premier		
Skład etniczny:	88,5% Mongołów, w tym 78,8% Chałčasów, 6,9% ludów tureckich, gł. Kazachów, 1,7% Buriatów, 1,4% ludy Daringanga, nadto Rosjanie i Chińczycy;	
Język urzędowy:	mongolski	
Ambasador Mongolii w Polsce		Dorj Barkhas
Ambasador RP w Mongolii		Krzysztof Bojko

2. Wybrane wskaźniki makroekonomiczne

Wskaźniki	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PKB nominalny(w mld USD)	11,62	11,18	11,48	13,18	14,21	13,31	15,29	17,15
PKB na 1 mieszkańca	31,93	32,82	35,39	39,04	41,97	40,54	42,91	48,46

(PPP, w tys. USD)								
PKB (wzrost w %)	2,4	1,5	5,6	7,7	5,6	4,6	1,6	5,03
Inflacja (w %)	5,7	0,7	4,3	6,8	7,3	3,8	7,4	15,1
Bezrobocie (w %)	4,9	7,2	6,4	5,4	5,4	7,0	7,1	7,29
Eksport (w mld USD)	4,66	4,91	6,20	7,01	7,61	7,57	9,24	11,16
Import (w mld USD)	3,79	3,33	4,33	5,87	6,12	5,28	6,84	12,22

Źródło: Bank Światowy, ADB, MFW, Central Bank of Mongolia, Mongolian Customs General Administration

3. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza

Mongolia jest republiką prezydencko-parlamentarną, zapewniony jest trójpodział władzy, wolności obywatelskie, istnieje burzliwe życie polityczne, którego przejawem są kryzysy rządowe (latem 2014 r. i latem 2015 r.). Kraj ten korzystnie wypada pod względem przestrzegania praw człowieka, wolności gospodarczej i religijnej, nakładów na służbę zdrowia, równości płci, wolności mediów.

Od 1997 r. Mongolia należy do WTO, od listopada 2012 r. jest członkiem OBWE. Od 2007 r. uczestniczy w dialogu Unii Europejskiej z krajami Azji ASEM.

Kraj rolniczo-przemysłowy z wyraźnym udziałem pasterstwa, specjalizuje się w produkcji mleka, mąki i mięsa, jakkolwiek produkcja miejscowa nie zaspakaja potrzeb rynku wewnętrznego na te wyroby.

72,3% powierzchni gruntów wykorzystywane jest na cele rolnicze, 24,9% ogółu zatrudnionych pracuje w sektorze rolnym i produkcji żywności. Sektor rolno-spożywczy tworzy 13% PKB. Ulokowanych jest w nim 2% ogółu inwestycji zagranicznych.

Priorytetowym sektorem gospodarki jest przemysł wydobywczy. W sektorze tym ulokowanych jest najwięcej, bo 71% ogółu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (2022r).

Eksploatowane są złoża węgla, miedzi, molibdenu, fluorytu, złota, srebra i ropy naftowej. Rozpoznane i oczekujące na inwestorów są kolejne bardzo bogate złoża miedzi, węgla (w tym koksującego), srebra, uranu, cyny, żelaza.

Do 2011 r. Mongolia była najszybciej rozwijającą się gospodarką świata (17,5% PKB). W ocenie ekspertów Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju była pionierem reform ekonomicznych w regionie, najszybciej wprowadzała rozwiązania rynkowe, stworzyła nowoczesny system bankowy z dobrze wykwalifikowanymi kadrami, jest atrakcyjna dla zagranicznych inwestorów.

Według najnowszego raportu Banku Światowego dotyczącego Mongolii, prognozuje się, że gospodarka Mongolii wzrośnie o 4,8% w 2024 r., ponieważ rozwijający się sektor wydobywczy, silna konsumpcja prywatna i ekspansja fiskalna zrównoważą kurczenie się sektora rolnictwa spowodowane trudnymi warunkami klimatycznymi.

Gospodarka Mongolii odnotowała wzrost o 7,1% w 2023 r., napędzany głównie wydobyciem węgla i powiązаныmi usługami transportowymi. Z raportu wynika, że średnioterminowe perspektywy wzrostu gospodarczego dla kraju pozostają korzystne – oczekuje się, że w latach 2025–2026 wzrost

gospodarczy wyniesie średnio 6,4%, napędzany wzrostem produkcji w Oyu Tolgoi, największej kopalni miedzi w kraju.

Perspektywy obarczone są znacznym ryzykiem pogorszenia. Na całym świecie wolniejszy niż oczekiwano wzrost, zwłaszcza w Chinach, może zmniejszyć popyt na mongolski eksport. Eskalacja napięć geopolitycznych może skutkować wzrostem cen importowanej ropy.

Zjawisko pogodowe zwane dzud, charakteryzujące się ekstremalnie niskimi temperaturami i obfitymi opadami śniegu, spowodowało już w Mongolii największe straty w hodowli zwierząt od 2010 r. i wywiera wpływ na sektor rolnictwa. Bardziej dotkliwy i długotrwały dzud doprowadziłby do większego skurczenia się produkcji rolnej.

Oczekuje się, że w kraju ekspansja fiskalna i rosnące dochody gospodarstw domowych zwiększą presję inflacyjną w 2024 r.

Struktura PKB Mongolii w 2022 r.: usługi 40,98%, górnictwo 25%, rolnictwo 13,03%.

Średnia płaca wynosi 436,- USD.

Głównymi towarami eksportowymi Mongolii są węgiel oraz rudy metali i ich produkty. Największym odbiorcą i partnerem handlowym Mongolii są Chiny (ok. 86,4%), na kolejnych miejscach znajdują się Szwajcaria (11,3%, srebro) i Rosja (0,4%).

Główne kierunki mongolskiego importu to Chiny (ok. 36%), Rosja (ok. 30%), Japonia (ok. 10%). Najważniejsze towary importowane to pojazdy osobowe i towarowe, tabor kolejowy, paliwa, urządzenia budowlane, maszyny elektryczne oraz części do nich.

W celu częściowego zrównoważenia efektów ciężenia gospodarki mongolskiej ku Chinom i rosnącego uzależnienia od południowego sąsiada, od 2005 r. (wizyta G. Busha w Ułan Bator) Mongolia stara się pozyskać tzw. „trzeciego sąsiada” i wyraźnie zaktywizować kontakty z USA, Japonią, Koreą Południową oraz państwami europejskimi (przede wszystkim z UE, m.in. w oparciu o podpisaną w 2013 r. umowę o Partnerstwie i Współpracy, która weszła w życie 1 listopada 2017 r.

W Unii Europejskiej Mongolia jest beneficjentem systemu GSP+ do roku 2027, co oznacza iż ponad 8000 produktów mongolskich korzysta z przywileju zwolnienia z cła.

4. Polityka gospodarcza

W ostatnich latach gospodarka przekształcana jest w gospodarkę wolnorynkową. Zaniechano podtrzymywania dotowanych przedsiębiorstw przemysłowych i praktycznie zlikwidowano system kołchozowego rolnictwa. Dokonano prywatyzacji wielu przedsiębiorstw, wiele niszczeje bez szans na wznowienie działalności. Gospodarka mongolska znajduje się we względnej równowadze. Problemem staje się natomiast uzależnienie dochodów budżetowych od eksportu miedzi, a zatem od cen światowych tego surowca. Władze w Mongolii chcą odejść od tzw. „mineralnego budżetu” i czerpać dochody z podatków. W związku z tym poszerzana jest baza podatkowa o te grupy, które z różnych powodów nie płacą podatków, m.in. prowadzący półkoczowniczy tryb życia właściciele wielkich stad zwierząt hodowlanych. W 2013 r. mongolskie władze rozpoczęły szereg programów społecznych mających na celu zwiększenie udziału mongolskiego społeczeństwa w budowaniu państwa, tworzeniu prawa oraz w podejmowaniu decyzji dot. kwestii społecznych.

1 listopada 2013 r. weszło w życie nowe prawo inwestycyjne znacznie ułatwiające procedury rejestracji, gwarantujące inwestorom stabilizację podatkowo-prawną na okres od 5 do 22 lat oraz

w dużej mierze zrównujące traktowanie inwestorów zagranicznych z traktowaniem inwestorów krajowych.

Dużą wagę rząd Mongolii przykładą do rozwoju energetycznego kraju. Gospodarka Mongolii oparta jest w 73% na węglu (na terenie 15 złóż usytuowanych jest 200 kopalni – rezerwy węgla oceniane są na 1,6 mld t). Wydobywanie tego surowca będzie w dalszym ciągu następowało. Mongolia ma bardzo dobre warunki do rozwoju produkcji energii wiatrowej, ponadto 270 – 300 dni słonecznych w roku umożliwia rozwój energii solarnej. Istnieje zapotrzebowanie na budowę małych elektrowni wodnych – przez kraj przepływa 3800 małych i dużych strumieni i rzek, które mogą dostarczać 56,2 mld kWh energii elektrycznej rocznie.

Kolejną dziedziną rozwoju jest budownictwo. Rząd przygotował program budowy mieszkań, zgodnie w którym w okresie najbliższych 5 lat ma być oddanych do użytku 75 tys. mieszkań w miastach i 25 tys. w regionach.

Program rozwoju infrastruktury kolejowej zakłada budowę 5.600 km nowej sieci kolejowej łączącej Mongolię z Chinami, Indiami, Japonią i Południową Koreą.

Przewidziana jest również rozbudowa zakładów przemysłu ciężkiego: energetycznego, miedzi, chemicznych, węglowych.

5. Ramy prawno-traktatowe współpracy gospodarczej

UE-Mongolia

- Umowa ramowa o partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Mongolią, z drugiej strony, sporządzona w Ułan Bator z dnia 30 kwietnia 2013r.

Polska-Mongolia

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Mongolii o współpracy gospodarczej z dnia 21 stycznia 2013r,
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Mongolii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji z dnia 8 listopada 1995r.,
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Mongolii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania oraz zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku z dnia 18 kwietnia 1997 r.

6. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

Obroty towarowe Polski z Mongolią (w mln USD)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
OBROTY	40,46	42,11	49,55	60,03	57,69	55,17	86,89	91,6	95,91
EKSPORT	40,35	41,97	49,09	58,84	56,51	55,41	84,77	88,8	91,86
IMPORT	0,11	0,14	0,46	1,19	1,18	1,76	2,12	2,80	4,04
SALDO	40,24	41,83	48,63	57,65	55,33	53,65	82,65	86,00	87,82

Źródło: GUS

Według danych za **2023 rok** polski eksport osiągnął **91,86 mln USD** (wzrost o 3,8%) a import **4,04 mln USD** (spadek o 4,8%). W eksporcie z Polski dominują gotowe artykuły spożywcze (**25,15 mln USD**), produkty przemysłu chemicznego (**11,32 mln USD**) oraz produkty pochodzenia roślinnego, głównie owoce (**8,6 mln USD**). W imporcie dominują produkty mineralne.

Mongolia nie jest znaczącym partnerem handlowym Polski. W obrotach przeważa eksport z Polski. Polski import z Mongolii od szeregu lat utrzymuje się na bardzo niskim poziomie.

7. Dostęp do rynku

Dostęp do rynku nie natrafia na istotne bariery, o czym może świadczyć coroczny skokowy wzrost polskiego eksportu i poszerzanie oferty asortymentowej. Odnotowano trudności proceduralne w próbach rejestracji polskich leków, lecz były to leki wysoko specjalistyczne.

Po wprowadzeniu ustawy o zagranicznych inwestycjach w listopadzie 2013 r. nastąpiło znaczne ożywienie inwestycji w strategicznych. Obecnie największy napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych zarejestrowano w sektorach: wydobywczym (71%), handlu (8%), sektorze finansowym i ubezpieczeniowym (5%) oraz budowlanym (3%). Główni inwestorzy to Niderlandy (40%), Chiny (18%), Singapur (8%), Hong Kong i Japonia (5%), oraz Luxemburg (3%).

Dostęp do mongolskiego rynku pracy nie budzi zainteresowania ze strony naszego kraju.

Nabywanie nieruchomości przez obcokrajowców jest generalnie zabronione, możliwe jest jedynie dzierżawienie gruntów i to na relatywnie krótkie okresy (10-20 lat). Wynajmowanie nieruchomości – nie natrafia na istotne bariery.

System zamówień publicznych jest dopiero wprowadzany, ochrona własności przemysłowej i intelektualnej – traktowana dość liberalnie i bardzo trudna do wyegzekwowania.

Ochronę prawną inwestycji zagranicznych w Mongolii gwarantuje konstytucja oraz traktaty międzynarodowe, których Mongolia jest stroną. Inwestorzy zagraniczni mogą swobodnie przysyłać zyski i dywidendy oraz przenosić inwestycje poza granice Mongolii – zgodnie z odpowiednimi przepisami. Inwestorzy zagraniczni mogą występować do sądów mongolskich.

Mongolia jest niewielkim rynkiem zbytu. Brak dostępu do morza zmusza do korzystania z kolei transsyberyjskiej lub z portów morskich Chin.

Polska jest postrzegana w Mongolii jako przykład z powodzeniem przeprowadzonej transformacji ustrojowej, a jednocześnie jako jeden z głównych sojuszników i lider, jeśli chodzi o kontakty z państwami UE. W kraju tym istnieje spora grupa osób (ok. 1 tysiąca), które ukończyły polskie uczelnie (w tym politycy, urzędnicy administracji), lub płynnie posługują się językiem polskim.

W dalszym ciągu mogą utrzymywać się trudności w dostawach artykułów rolno-spożywczych, a także ew. innych, z uwagi na embargo nałożone przez Rosję na eksport/tranzyt tych towarów przez terytorium Federacji Rosyjskiej.

8. Potencjalne dziedziny współpracy

Mongolia posiada duży potencjał rozwojowy w takich dziedzinach jak górnictwo, energetyka (w tym energia wiatrowa, słoneczna, wodna), przemysł rolno-spożywczy, turystyka, przemysł budowlany. Duże znaczenie będzie miał rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, co – z uwagi na napływ

inwestorów zagranicznych - generować będzie potrzebę budowy odpowiedniej jakości osiedli domów i mieszkań apartamentowych w europejskim standardzie.

Możliwości dalszego zwiększenia wymiany handlowej – w opinii strony mongolskiej – należy poszukiwać w: przemyśle skórzanym, przeróbce wełny, przemyśle lekkim, agrochemii (produkcja i eksport nawozów sztucznych), czystych metodach wykorzystywania węgla kamiennego i brunatnego, przemyśle przetwórczym (tworzenie przemysłu na miejscu), produkcji energii elektrycznej.

Potencjalnie korzystne dla polskiej, a jednocześnie też dla mongolskiej gospodarki, byłoby inwestowanie w wydobywanie i przerób miejscowych złóż mineralnych, przy zapewnieniu ich eksportu do krajów trzecich (z uwagi na niewielki miejscowy rynek zbytu).

9. Polskie placówki w Republice Mongolii

Ambasada RP w Mongolii

ICC Tower, 17th floor, Jamiyan Gun Street 9
1st khoroo, Sukhbaatar district, 14240 Ulaanbaatar
telefon: +976 7711 0591
e-mail: ulanbator.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Zagraniczne Biuro Handlowe PAIH

Shangri-La Office, Unit 804
Olympic Street 19A-C, Sukhbaatar District
Ulaanbaatar 14241, Mongolia.
Telefon: +97680102211
e-mail: baterdene@paih.gov.pl

10. Placówki Republiki Mongolii w Polsce

Ambasada Republiki Mongolii

ul. Biedronki 13A
02-946 Warszawa
telefon: +48 22 849 26 19
faks: +48 22 848 20 63
e-mail: mongemb@ambasadamongolii.pl